

Szkolenie dla nauczycieli
Zespół Szkół w Michalowie
26 kwietnia 2013r.

Syndrom nieadekwatnych osiągnięć edukacyjnych uczniów oraz istota motywacji

Portret dziecka bez osiągnięć:

- działa chaotycznie,
- szybko się zniechęca,
- na wszystko ma wymówki,
- przyczyn porażek nie szuka w sobie,
- chodzi z głową w chmurach i liczy na szczęście.

Przyczyny nieadekwatnych osiągnięć szkolnych:

- nadopiekuńczość,
- wybitne uzdolnienia,
- nierealne wymagania i oczekiwania rodziców,
- rywalizacja między rodzeństwem,
- pozycja beniaminka rodziny,
- konflikty w rodzinie,
- samotne rodzicielstwo.

Różne typy uczniów:

1. GEJZER ENERGII:

- bardzo ruchliwy,
- nie zdąża zapisać, co jest zadane,
- pisze niedbale,
- w plecaku, na ławce ma totalny chaos,
- ciągle coś gubi, zapomina,
- nie słucha co mówi nauczyciel,
- lubi pochwały,
- szkoła go nudzi,
- ma „6” i „1”.

Rady dla nauczycieli:

- jeśli coś zapomni, niech poniesie tego konsekwencje (np. zapomni butów-niech chodzi boso),
- dostrzegaj i chwal każde niewielkie osiągnięcie,
- zwracaj uwagę, by na ławce miał tylko niezbędne przybory, podręczniki,
- sprawdzaj, czy słucha co mówisz, czy rozumie zadanie,
- poproś go o przyniesienie kredy, czy podlanie kwiatów.

2. BEZRADNY PRYMUS:

W młodszych klasach:

- radzi sobie znakomicie,
- grzeczny, zdyscyplinowany,
- nie stwarza problemów,
- ma świetne stopnie.

W starszych klasach:

- zaczyna się gubić, staje się przeciętnym uczniem,
- traci zainteresowanie nauką lub przeżywa frustracje z powodu braku kontroli nad swoją karierą szkolną.

Rady dla nauczycieli:

- nie przywiązuj nadmiernej wagi do ocen szkolnych,
- nie porównuj ucznia z kolegami, czy jego rodzeństwem,
- podkreślaj, że nauka to coś więcej niż oceny, i świadectwo z czerwonym paskiem,
- zachęcaj do rozwijania zainteresowań(np. udział w kółkach, konkursach),
- nie etykietuj go, że jest prymusem,
- wymagaj więcej, ale z umiarem,
- nie okazuj niezadowolenia, gdy mu coś nie wyjdzie.

3.ŚPIĄCY RYCERZ:

- powolny, nie śpieszy się,
- nie denerwuje się przed sprawdzianem,
- na lekcji ziewa i myśli o niebieskich migdałach,
- jest miłym, grzecznym dzieckiem, ale nie potrafi odpowiedzieć dlaczego nie odrobił lekcji,
- wyrwany do odpowiedzi, nie wie jakie było pytanie,
- w domu spędza dużo czasu przed TV lub komputerem,
- nie przygotowuje się do klasówek, sprawdzianów,
- jego wypracowanie liczy 3-4 zdania,
- wystarczą mu „3”.

Rady dla nauczycieli:

- poproś rodziców o stałą kontrolę (czy ma dorożione lekcje, spakowany plecak) oraz o pomoc w przygotowaniu przed klasówką, sprawdzianem i ograniczenie czasu spędzanego przed TV i komputerem,
- znajdź dziedzinę, która go interesuje (niech rozwija hobby),
- sprawdzaj, czy uważa na lekcji,
- pobudzaj go do myślenia.

4. *MAŁY PROFESOR:*

- szkoła go nudzi, na lekcji też się nudzi, więc zajmuje się czymś innym lub zadaje nauczycielom trudne, prowokujące pytania,
- śmiało wyraża swoje opinie (popada w konflikty z nauczycielami),
- jest uczniem kłopotliwym,
- nie realizuje programu,
- nie podporządkowuje się zasadom szkolnym,
- uczy się tylko tego, co go interesuje.

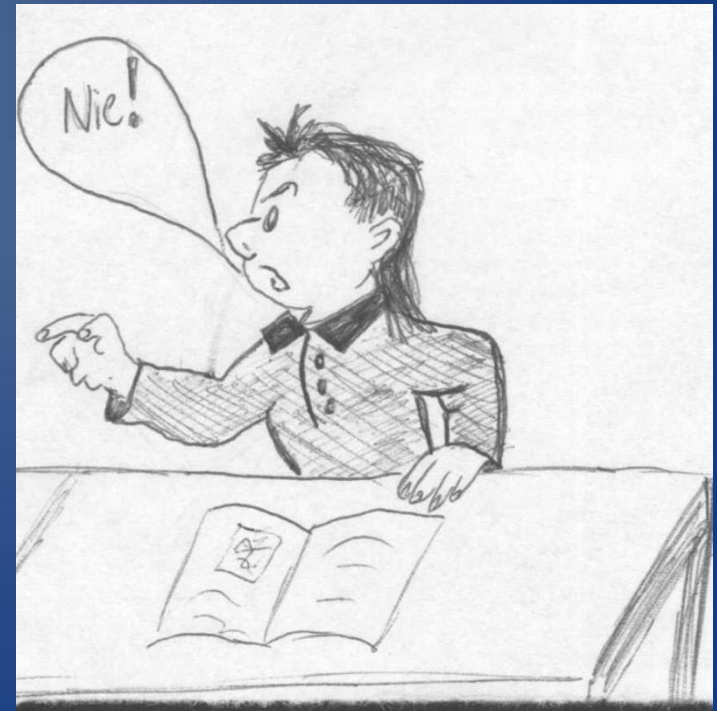

Rady dla nauczycieli:

- nawiąż ścisłą współpracę z rodzicami w zakresie ukierunkowania dalszego rozwoju dziecka,
- wyjaśniaj dziecku, że życie w grupie bez respektowania reguł jest niemożliwe,
- przypominaj o respektowaniu reguł,
- zadawaj dodatkowe zadania o wyższym stopniu trudności (referaty, prezentacje),
- zachęcaj do udziału w konkursach, zawodach, projektach,

5. BUNTOWNIK:

- od dziecka demonstruje silną wolę i stanowczość,
- zawsze wie czego nie chce, więc sprzeciwia się,
- szkoły nienawidzi, bo tam mu „coś kazać”,
- nie chce się uczyć rzeczy, które nie przydadzą mu się w życiu,
- nie zależy mu na stopniach („5” są dla lizusów).

Rady dla nauczycieli:

- bunty ucznia przyjmuj ze spokojem i z dystansem,
- stosuj emocjonalną argumentację (*„proszę cię, zrób to, to sprawisz mi radość”, jest mi przykro że tak się zachowujesz, itp.”*).

Czym jest motywacja?

Motywacja- jest to gotowość do podjęcia określonego działania, wzbudzona potrzebą.

Istotne jest, jak osiąga się tę gotowość i czyja potrzeba naprawdę zostaje zrealizowana poprzez podjęcie działania.

Rodzaje motywacji:

Zewnętrzna – polega na zachęceniu do działania przez stosowanie kar i nagród, człowiek sam nie odczuwa potrzeby zrobienia czegoś, jest ona wywołana chęcią otrzymania nagrody lub uniknięcia kary.

Potocznie mówi się, że to „metoda kija i marchewki”.

Wewnętrzna – gdy człowiek dąży do zaspokojenia swoich własnych potrzeb, które sam odczuwa. Wykonanie zadania dostarcza wówczas nagrody wewnętrznej, satysfakcji, podnosi poczucie własnej wartości.

W ramach motywacji zewnętrznej można stosować motywacje negatywną, zwana ujemną, opartą na różnego rodzaju karach.

Drugi rodzaj motywacji zewnętrznej - pozytywna, jest oparta na dodatnich wzmocnieniach.

Jeszcze do niedawna uważano, że najlepszym sposobem na zmotywowanie do pracy czy nauki jest nagroda lub kara.

Wady metody kija i marchewki czyli stałej motywacji zewnętrznej– może ona:

- * gasić wewnętrzną motywację,
- * obniżać wyniki,
- * niszczyć kreatywność,
- * zachęcać do oszukiwania, korzystania ze skrótów i nieetycznego zachowania,
- * uzależniać,
- sprzyjać myśleniu krótkowzrocznemu.

Teoria motywacji wewnętrznej

Wzorem zachowań jest działanie wewnętrznie motywowane, które wyzwala ciekawość, postawę badawczą, spontaniczność, zainteresowanie otoczeniem.

Podajemy działania, bo chcemy.

Jedyną konieczną „nagrodą” jest spontaniczne zainteresowanie i przyjemność odczuwana w toku działania.

Teoria potrzeb wg Maslowa:

1. Potrzeby fizjologiczne (sen, pokarm)
2. Potrzeba bezpieczeństwa (brak zagrożenie bezpieczeństwem, lękiem, groźbą)
3. Potrzeby miłości (akceptacja ze strony rodziców, nauczycieli, rówieśników)*
4. Potrzeba szacunku (osiągnięcia, wiara w swoje zdolności)*
5. Potrzeba samorealizacji (twórczej ekspresji, zaspokajanie ciekawości)*

Realizacja potrzeb dzieci:

Potrzeby wyższego rzędu mogą być zaspokojone, gdy spełnione są potrzeby niższe.

Jeśli do szkoły przychodzi uczeń zmęczony, głodny, cierpiący z powodu sytuacji rodzinnej, nie jest zmotywowany do nauki.

Potrzeby psychologiczne człowieka

(wg Deciego i Ryana)

Teoria autodeterminacji

Działania ukierunkowane na cele:

1. potrzeba kompetencji
(wiedza i umiejętności)
2. potrzeba autonomii
(samodecydowanie, co i jak robić)
3. potrzeba związku z innymi
(kontakty z innymi)

**Kiedy są zaspokojone, jesteśmy zmotywowani,
produktywni i szczęśliwi.**

Potrzeba kompetencji:

Według badań, uczniom bardziej się podobają i bardziej ich pochłaniają działania dopasowane do ich obecnego poziomu wiedzy i umiejętności, umożliwiając przez to rozwój kompetencji.

Zaspokojenie potrzeby kompetencji

- zadawaj uczniowi zadania adekwatne do jego możliwości, wiedzy i umiejętności (zadania za trudne wywołają wycofanie, arogancję, bunt, zadania zbyt łatwe powodują nudę i brak kreatywności),
- zachowaj zgodność pomiędzy tym co dziecko musi wykonać, a co może,
- unikaj pytań, które mają tylko jedną prawidłową odpowiedź.
- kierując dyskusją o jakimś tekście lub utworze włącz do niej pytania (co było najbardziej interesujące, istotne i dlaczego?)

- pytania stawiane na lekcji powinny stwarzać uczniowi możliwość formułowania opinii, propozycji rozwiązań,
- stosuj natychmiastową informację zwrotną,
- stosuj jak najwięcej zadań wymagających współpracy z kolegami,
- nie stosuj zadań, które są fragmentem całości,
- stosuj jak najwięcej zadań odnoszących się do sytuacji życiowych.

Poczucie autonomii

Wywiera ogromny wpływ na wydajność i nastawienie człowieka, sprzyja wytrwałości w nauce i sporcie, rzadszemu wypaleniu, wyższemu poziomowi zdrowia psychicznego.

Autonomia prowadzi do zaangażowania.

Udowodniono badaniami, że firmy dające pracownikom więcej swobody w działaniach rozwijały się znacznie szybciej.

Zaspokojenie potrzeby autonomii:

- pozwól uczniom wybierać, jak ma rozwiązać problem, zadanie,
- pozwól wszystkim uczniom, nie tylko tym zdolnym- doświadczyć niezależności i prawa wyboru,
- jak najczęściej stosuj metodę projektów.

Zaspokojenie potrzeby włączenia:

- bądź dla uczniów oparciem, kimś kto się o nich troszczy i pomaga osiągnąć sukces,
- uważnie ich słuchaj i bądź wrażliwy na zachowanie się ich na lekcji, na to co mówią,
- ułatwiaj im uczenie się w parach i małych grupach.

Ty –Nauczyciel jesteś wzorem dla swoich uczniów!

Zatem:

- bądź na bieżąco z wiedzą ogólną i odnoszącą się do twojego przedmiotu,
- realizując treści programowe odwołuj się do książek, programów TV, przykładów z życia,
- modeluj ciekawość i zainteresowanie nauką (doświadczenia osobiste, przeczytane książki, programy); uwagi rzucaj mimochodem,
- stosuj metody aktywizujące.

Wszystkie dzieci zaczynają drogę do samodzielności z bardzo wysokim poziomem motywacji.

Gdzie szukać przyczyn nagłego spadku zaangażowania, rozleniwienia, obojętności, „tumiwisizmu”?

Dorośli zabijają motywację wciąż uparcie stosując system nagród i kar.

Nauczycielu:

- Przyjrzyj się uważnie pracom domowym, które zadajesz!
- Wyznacz jedną lekcję, co drugi tydzień na wymyślenie przez uczniów problemu do rozwiązania lub projektu do wykonania!
- Pozwól uczniom na samoocenę!
- Chwal w odpowiedni sposób!
- Zadbaj, aby dziecko wiedziało, że to czego się uczy ma praktyczne zastosowanie!
- Zamień uczniów w nauczycieli!

Prawdziwa motywacja wymaga dążenia do autonomii, mistrzostwa i celu.

Pomocą w jej osiągnięciu może być **ocenianie kształtujące**:

- określ jasno cele lekcji,
- podaj kryteria oceniania („Nacobezu”),
- stosuj efektywną informację zwrotną,
- ustalaj „Nacobezu” do pracy domowej i sprawdzianów,
- szukaj dobrych stron oceniania kształtującego.

*„ Największym i najważniejszym
triumfem człowieka jest zwycięstwo
nad samym sobą”*

Platon

*Życzymy wykorzystania przekazanych wiadomości
w toku codziennej pracy.*

Dziękujemy za uwagę.

Aurelia Policzekiewicz, Barbara Typek